

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak met toepassing van artikel 8:54, eerste lid, van de Algemene wet
bestuursrecht op het hoger beroep van:

de staatssecretaris van Justitie,
appellant,

tegen de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats
Almelo, van 28 april 2009 in zaak nr. 08/39686 in het geding tussen:

en

de staatssecretaris van Justitie.

1. Procesverloop

Bij besluit van 18 oktober 2007 heeft de staatssecretaris van Justitie (hierna: de staatssecretaris), voor zover thans van belang, (hierna: de vreemdeling) ongewenst verklaard.

Bij besluit van 10 oktober 2008 heeft de staatssecretaris het daartegen door de vreemdeling gemaakte bezwaar ongegrond verklaard. Dit besluit is aangehecht.

Bij uitspraak van 28 april 2009, verzonden op 12 mei 2009, heeft de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, (hierna: de rechtbank) het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep gegrond verklaard, dat besluit vernietigd, het besluit van 18 oktober 2007 herroepen en bepaald dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit van 10 oktober 2008. Deze uitspraak is aangehecht.

Tegen deze uitspraak heeft de staatssecretaris bij brief, bij de Raad van State binnengekomen op 9 juni 2009, hoger beroep ingesteld. Deze brief is aangehecht.

De vreemdeling heeft een verweerschrift ingediend.

Vervolgens is het onderzoek gesloten.

2. Overwegingen

2.1. In de enige grief klaagt de staatssecretaris dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat hij in het kader van de beoordeling of op de vreemdeling artikel 1(F) van het Verdrag betreffende de status van Vluchtelingen van Genève van 28 juli 1951, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967 van toepassing is, niet zonder nader onderzoek uit mag gaan van de conclusies in het algemeen ambtsbericht inzake de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan van 29 februari 2000 (hierna: het ambtsbericht).

De staatssecretaris betoogt hiertoe dat – samengevat weergegeven – de documenten waarnaar de rechtbank ter zake heeft verwezen, waaronder de "Note on the Structure and Operation of the KhAD/WAD in Afghanistan 1978-1992" van de United Nations High Commissioner for Refugees van 13 mei 2008, niet kunnen worden aangemerkt als concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid en volledigheid van het ambtsbericht.

2.1.1. De in deze grief opgeworpen rechtsvraag heeft de Afdeling bij uitspraak van 24 september 2009 in zaak nr. 200901907/1/V1 (www.raadvanstate.nl) beantwoord. Uit de overwegingen van die uitspraak, die hier van overeenkomstige toepassing zijn, vloeit voort dat de grief slaagt.

2.2. Het hoger beroep is kennelijk gegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden vernietigd. Nu hetgeen in beroep is aangevoerd uitsluitend ziet op de in 2.1.1 bedoelde rechtsvraag, zal, na hetgeen hiervoor is

overwogen, het beroep van de vreemdeling tegen het besluit van de staatssecretaris van 10 oktober 2008 alsnog ongegrond worden verklaard.

2.3. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

- I. verklaart het hoger beroep gegrond;
- II. vernietigt de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, van 28 april 2009 in zaak nr. 08/39686;
- III. verklaart het door de vreemdeling bij de rechtbank in die zaak ingestelde beroep ongegrond.

Aldus vastgesteld door mr. H.G. Lubberdink, voorzitter, en mr. H. Troostwijk en mr. M.G.J. Parkins-de Vin, leden, in tegenwoordigheid van mr. B. Klein Nulent, ambtenaar van Staat.

w.g. Lubberdink
voorzitter

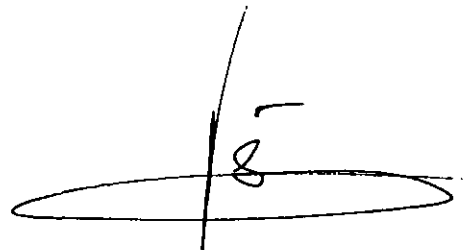
w.g. Klein Nulent
ambtenaar van Staat

Uitgesproken in het openbaar op 22 januari 2010

218-565.

Verzonden: 22 januari 2010

Voor eensluidend afschrift,
de secretaris van de Raad van State,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'V' and 'S' intertwined, with a horizontal line across the middle.

mr. H.H.C. Visser

uitspraak

RECHTBANK 's-GRAVENHAGE

Sector Bestuursrecht
vreemdelingenkamer

nevenzittingsplaats Almelo

regnr.: Awb 08/39686 ONGEWN/BE

uitspraak van de enkelvoudige kamer

inzake

geboren op
van Afghaanse nationaliteit,
IND dossiernummer 0009.22.8155,
eiser,
gemachtigde: mr. S. Coenen, advocaat te Utrecht;

tegen

DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

(Immigratie- en Naturalisatiedienst),
te 's-Gravenhage,

verweerder,

vertegenwoordigd door mr. C.I. Tienstra, ambtenaar ten departemente.

IND lokale:	Zwolle		
Dossiernr:			
ULAD ontvangstdatum:			
Briefnr:			
IND ontvangst datum:	13 MEI 2009		
Registratie in	naam mow:		
INDIS	datum:		unit:
Invoer-	naam mow:		
controle	datum:		unit:

1. Procesverloop

Op 21 april 2004 heeft eiser een aanvraag om verlening van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onder de beperking asiel ingediend. Bij besluit van 18 oktober 2007 heeft verweerder de aanvraag afgewezen. In dat besluit heeft verweerder tevens besloten eiser ongewenst te verklaren. Bij brief van 1 november 2007 is tegen het besluit tot ongewenstverklaring bezwaar gemaakt. Bij brief van 2 november 2007 is tegen de afwijzing van de aanvraag beroep ingesteld. Het beroep is bij uitspraak van deze rechtbank van 21 augustus 2008 niet-ontvankelijk verklaard.

Verweerder heeft het bezwaar tegen de beslissing tot ongewenstverklaring bij besluit van 10 oktober 2008 ongegrond verklaard. Bij brief van 6 november 2008 is daartegen beroep ingesteld. Dit beroep is aangevuld bij brief van 8 december 2008, aangevuld op 3 april 2009. Op 6 januari 2009 heeft verweerder een verweerschrift ingediend.

Het beroep is ter zitting van 14 april 2009 behandeld. Eiser is verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Verweerder heeft zich doen vertegenwoordigen.

2. Standpunten

Verweerder heeft eiser ongewenst verklaard omdat hij van mening is dat eiser zich in

Afghanistan als officier bij de KhaD/WAD heeft schuldig gemaakt aan betrokkenheid bij een of meerdere misdrijven tegen de menselijkheid in de zin van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag. Daartoe stelt verweerder dat in het geval van eiser sprake is van knowing en personal participation. Verweerder baseert zich daarbij met name op het ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van 29 februari 2000 (hierna: het Ambtsbericht) en op hetgeen eiser in de gehoren en in de procedure heeft aangevoerd. Verweerder meent verder dat eiser niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij bij terugkeer naar Afghanistan een reëel risico loopt om te worden onderworpen aan een behandeling als bedoeld in artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (hierna: EVRM). Nu eiser verantwoordelijk wordt gehouden voor misdrijven, die ook naar Nederlands recht zware misdrijven zouden opleveren, bestaat aanleiding eiser ongewenst te verklaren op grond van artikel 67, eerste lid, aanhef en onder e van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw2000). In bezwaar heeft verweerder het primaire besluit gehandhaafd.

Eiser stelt zich op het standpunt dat er aanknopingspunten zijn voor twijfel aan de juistheid van het Ambtsbericht. Eiser verwijst daarbij naar een document van UNHCR, getiteld "Note on the Structure and Operation of KhaD/WAD in Afghanistan 1978-1992" (hierna: het UNHCR rapport). Tevens verwijst hij naar een brief van UNHCR aan minister Hirsch Ballin van 14 november 2007 en naar twee brieven van Mohammed Younis Qanooni, de voorzitter van het Afghaanse parlement, aan de voorzitter van de Tweede Kamer van 5 augustus 2007 en 22 mei 2008. Verder verwijst eiser naar een brief van Barnett R. Rubin, Centre on international cooperation, New York university aan mr. van Eik van 26 maart 2007. Tenslotte wijst eiser op verschillende rapporten van Dr. A. Giustozzi, onder meer van 28 september 2003 en van 6 maart 2006.

Uit deze rapporten en brieven komt volgens eiser het beeld naar voren dat niet aan alle afdelingen binnen de KhaD/WAD mensenrechtenschendingen kunnen worden toegeschreven, dat, in afwijking van het Ambtsbericht, de intensiteit van de mensenrechtenschendingen afnam in de periode vanaf 1987, dat bevordering naar een hogere rang afhankelijk was van capaciteit en lengte van het dienstverband en niet, zoals het Ambtsbericht stelt afhankelijk van de bereidheid mensenrechten te schenden, dat, wederom in afwijking van het Ambtsbericht, er geen roulatiebeleid werd toegepast binnen de KhaD/WAD. Eiser stelt verder dat hij niet de officiersopleiding heeft gevolgd maar direct na school bij de KhaD/Wad is gaan werken op voordracht van zijn broer, die bij de militaire directie van staatsveiligheid werkte. Naar eiser meent is de bewijslast voor hem te zwaar omdat vastgehouden wordt aan de conclusies, neergelegd in het Ambtsbericht. Mede gelet op het overleg tussen ministerie van Buitenlandse zaken en UNHCR kan thans niet zonder meer van de juistheid van het Ambtsbericht worden uitgegaan.

Eiser wijst tenslotte op uitspraken van deze rechtbank, nevenzittingsplaats Arnhem van 29 mei 2008, nevenzittingsplaats Haarlem van 18 februari 2009 en nevenzittingsplaats Rotterdam van 25 februari 2009, die hij bij de aanvullende gronden heeft overgelegd en op interim-measures van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 26 maart 2009 en 27 maart 2009.

3. Overwegingen

Ingevolge artikel 67, eerste lid, aanhef en onder e, van de Vw2000 kan een vreemdeling ongewenst worden verklaard in het belang van de internationale betrekkingen van Nederland.

In de Vreemdelingencirculaire 2000 (Vc2000) heeft verweerder beleidsregels over de

toepassing van artikel 67 Vw vastgesteld. Daarin is bepaald dat een vreemdeling die buiten de rechtsmacht van Nederland een ernstig misdrijf heeft begaan, in het belang van de internationale betrekkingen van Nederland ongewenst kan worden verklaard. Hierbij kan gedacht worden aan de vreemdelingen van wie het verblijf is geweigerd dan wel is beëindigd op grond van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag.

Ingevolge artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag zijn de bepalingen van het Vluchtelingenverdrag niet van toepassing op een persoon, ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat:

- a. hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen;
- b. hij een ernstig, niet-politiek misdrijf heeft begaan buiten het land van toevlucht, voordat hij tot dit land als vluchteling is toegelaten;
- c. hij zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.

In zijn beleid heeft verweerder een nadere uitwerking van de beoordeling van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag neergelegd. Hierin is, voor zover hier van belang, het volgende opgenomen:

“Teneinde te kunnen bepalen of betrokkene individueel voor artikel 1F-handelingen verantwoordelijk dient te worden gehouden, wordt onderzocht of ten aanzien van hem kan worden aangenomen dat hij weet heeft gehad of had behoren te hebben van het plegen van het betreffende misdrijf/de betreffende misdrijven (‘knowing participation’) én of hij op enige wijze hieraan persoonlijk heeft deelgenomen (‘personal participation’). Indien hiervan sprake is kan aan betrokkene artikel 1F worden tegengeworpen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de ‘personal and knowing participation test’ (artikel 25 en 27 tot en met 33 Statuut van Rome).

Er is onder meer sprake van ‘knowing participation’ wanneer een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, werkzaam is geweest voor een organisatie, waarvan de toenmalige staatssecretaris of de minister heeft geconcludeerd dat aan personen die behoren tot bepaalde categorieën van deze organisatie bij een aanvraag voor een verblijfsvergunning in Nederland in de regel artikel 1F zal worden tegengeworpen, tenzij de betreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering;

Er is onder meer sprake van ‘personal participation’ wanneer een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, heeft behoord tot een categorie van personen binnen een organisatie waarvan de toenmalige staatssecretaris of de minister heeft geconcludeerd dat aan personen die behoren tot deze categorie bij een aanvraag voor een verblijfsvergunning in Nederland in de regel artikel 1F zal worden tegengeworpen, tenzij de betreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering.”

Verweerder heeft zijn standpunt dat ten aanzien van eiser sprake is van knowing and personal participation voornamelijk gebaseerd op het Ambtsbericht. Naar verweerder meent volgt daaruit dat alle officieren bij de KhaD/WAD zich schuldig hebben gemaakt aan schending van mensenrechten. Dit baseert verweerder op de volgende passage uit het Ambtsbericht: “Het klimaat van terreur en angst dat de KhAD en de WAD teweegbrachten in de Afghaanse maatschappij heerste ook binnen de veiligheidsdiensten zelf. De loyaliteit

van de medewerkers werd voortdurend op de proef gesteld. Indien ook maar de geringste twijfel bestond over de toewijding van een medewerker aan de communistische zaak, dan werd hij (of zij) zonder meer uit de gelederen van de KhAD of de WAD verwijderd. Veelal betekende dit de dood van de betrokken medewerker. Om niet de verdenking op zich te laden deloyaal te zijn, dienden de medewerkers van de KhAD en de WAD zich vrijwel dagelijks te bewijzen. Als eerste plaatsing werden onder-officieren en officieren tewerk gesteld op afdelingen binnen de KhAD en de WAD die zich concreet bezig hielden met de opsporing van 'staatsgevaarlijke elementen'. Medewerkers van de KhAD en de WAD rouleerden regelmatig om te voorkomen dat zij binnen een bepaalde afdeling een te grote machtsbasis opbouwden. Soms werden medewerkers verscheidene malen per jaar overgeplaatst. Iemand die langer dan een jaar bij de KhAD of de WAD in dienst was, had tenminste op twee afdelingen gewerkt. Een plaatsing op een afdeling of directie waar de werkzaamheden een meer technisch of administratief karakter hadden lag slechts in het verschieft als een onder-officier zich voldoende had bewezen tijdens een eerste plaatsing of plaatsingen. Zoals reeds uiteengezet is in § 2.4, kon een promotie tot officier van de KhAD en de WAD niet plaatsvinden als de betrokken medewerker niet concreet blijkt gegeven had van zijn of haar onvoorwaardelijke loyaliteit aan het communistische bewind. Dit gold ook voor promoties die een officier van de KhAD of de WAD ten deel vielen na afronding van zijn of haar opleiding. Elke officier die tijdens zijn diensttijd is bevorderd is derhalve betrokken geweest bij arrestaties, ondervragingen, martelingen en zelfs executies. (...) Net als voor officieren was het ook voor onderofficieren onmogelijk binnen de KhAD of de WAD te functioneren indien zij niet wensten deel te nemen aan de systematische schendingen van de mensenrechten die daar plaatsvonden. (...) Uit het bovenstaande volgt dat alle onderofficieren en officieren werkzaam zijn geweest in de macabere afdelingen van de KhAD en de WAD en persoonlijk betrokken zijn geweest bij het arresteren, ondervragen, martelen en soms executeren van verdachte personen."

Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) kan een ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken worden aangemerkt als een deskundigenadvies aan verweerder ten behoeve van de uitoefening van diens bevoegdheden. Daartoe dient het op onpartijdige, objectieve en inzichtelijke wijze informatie te verschaffen, onder aanduiding – voor zover mogelijk en verantwoord – van de bronnen, waaraan deze is ontleend. Indien aan deze eisen is voldaan, mag verweerder bij de besluitvorming van de juistheid van die informatie uitgaan, tenzij concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid of volledigheid ervan.

In de uitspraak van 30 november 2004, met nummer 200404008/1, heeft de Afdeling, na kennisname van de onderliggende stukken bij het ambtsbericht, geoordeeld dat de informatie in paragraaf 2.7 van het ambtsbericht door de onderliggende stukken ervan wordt gedragen en dat verweerder van de juistheid van het ambtsbericht heeft mogen uitgaan.

Gelet op het vorenstaande is thans de vraag aan de orde of concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van het Ambtsbericht. De rechtbank is van oordeel dat daarvan sprake is.

Het UNHCR rapport biedt daartoe een eerste concreet aanknopingspunt. Op pagina 6 van het rapport onder punt 16 en 17 wordt het volgende gemeld over de betrokkenheid van verschillende afdelingen van de KhAD/WAD bij de schending van mensenrechten:

"16. At both the national and the provincial/district level, certain Directorates were engaged

in active security operations, during which many human rights violations occurred. These were above all the Directorates for Operative Activities for Internal Control of KhAD/WAD Personnel, for Counter-Rebellion, for Surveillance of Foreign and National Suspects, for the Protection of the Government and its Representatives, for Activities linked to Infiltration of Mujaheddin, the Directorate of Interrogation, as well as the Police KhAD/WAD, and the corresponding functional units at provincial and district level. The military KhAD/WAD was present throughout the armed forces' structures down to at least battalion level, according to their functional and geographical structures, but still reported to KhAD/WAD.

17. However, the KhAD/WAD also included non-operational (support) Directorates/Units at the central, provincial and district levels, as follows:

- Administration and Finance
- Cadre / Personnel
- Post and Parcels
- Propaganda and counter propaganda

....

Information available to UNHCR does not link these Support Directorates to human rights violations in the same manner as the operational units."

Hieruit blijkt twijfel aan de juistheid van de stelling uit het Ambtsbericht dat alle officieren betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen. Uit het UNHCR rapport blijkt immers dat uitsluitend de operationele afdelingen betrokken zijn bij schending van mensenrechten en niet de niet-operationele afdelingen.

Uit het Ambtsbericht kan de conclusie worden getrokken dat alle officieren van de KhAD/WAD wel betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen omdat binnen de organisatie een roulatiebeleid werd gevoerd. Echter in het UNHCR rapport wordt blijk gegeven van een zeer beperkte roulatie:

"24. UNHCR is not able to confirm that there was a systematic rotation policy inside KhAD/WAD. Sources consulted by UNHCR affirmed that rotations within the KhAD/WAD structures were largely based on expertise and experience. In emergency situations, staff may have been shifted to work on a given operation, but within its area of expertise. Military personnel operated within its rank and levels of expertise. One expert stated that, in his view, there was no mandatory rotation; he believes that people could change jobs within the KhAD/WAD, but that it was not a rule or requirement. In the view of that source, such a rotation policy would have gone against any sense of professionalism within the institution. Other sources state that the activities of KhAD/WAD officers were regulated by a number of principles, one of which was confidentiality. For this reason, they believe that the KhAD/WAD could not resort to a general rotation policy, as this would have risked disclosure of information from one Directorate to another."

Het beeld uit het UNHCR rapport wordt bevestigd door het eerder genoemde rapport van Giustozzi van 28 september 2003, waarin het volgende is opgenomen:

"[10] Deliberate rotation, which would have been necessary if every member of KhAD had to be implicated in the violation of human rights, in my view can only have played a limited role, because many positions in KhAD must have been highly skilled. As a result, and given the sheer size of the organization, a large number of KhAD members must have been permanently involved in administrative, information gathering, logistical and organizational work, which is unlikely to have involved them in violations of human rights. Some military units of KhAD (point 1) would have had greater chances of being involved in human

right violations, as would the regular army itself, but still this would not have been part of their task and would have depended mainly on the attitude of individual officers."

"[11] Generally speaking there is no reason to believe that most violations of human rights were carried out by others than specialized "interrogators", as they exist in all intelligence services. Their methods were brutal, but it appears highly unrealistic to assert that every officer in KhAD/WAP was involved in such activities."

Tenslotte blijkt ook uit een brief van Barnett R. Rubin, Centre on international cooperation, university New York City, dat "Like any intelligence agency, only a portion of the employees of KhAD/WAD were directly engaged in interrogation and detention, where torture and other human rights violations occurred."

De rechtbank is van oordeel dat eiser hiermee voldoende aanknopingspunten heeft aangedragen om te komen tot twijfel aan de juistheid van het Ambtsbericht.

De rechtbank is van oordeel dat de inhoud van het UNHCR rapport concreet en specifiek is. De informatie in de notitie is duidelijk, op onderdelen zeer specifiek en, gezien de inleiding van de notitie, tot stand gekomen na jarenlang onderzoek door de UNHCR en op basis van verklaringen van geraadpleegde bronnen. Dat uit de notitie niet blijkt welke die bronnen zijn, kan aan de betrouwbaarheid van door een gerenommeerde organisatie als de UNHCR gebruikte bronnen niet op voorhand afdoen. In dit verband verwijst de rechtbank naar de overweging van het EHRM inzake NA tegen het Verenigd Koninkrijk (appl. nr. 25904/07, NAV 2008/27), waarin het EHRM in paragraaf 121 het belang benadrukt van informatie van instellingen van de Verenigde Naties, "particularly given their direct access to the authorities of the country of destination as well as their ability to carry out on-site inspections and assessments in a manner which States and non-governmental organisations may not be able to do."

Met zijn standpunt, onder verwijzing naar de eerdergenoemde uitspraak van de Afdeling van 30 november 2004, dat de rapporten van Giustozzi vermoedens en veronderstellingen bevatten, miskent verweerder dat Giustozzi zijn standpunten en zienswijzen onderbouwt met plausibele argumenten en met feiten waarvan hij, gezien zijn deskundigheid geacht kan worden kennis te hebben. Giustozzi wordt gezien als een expert met betrekking tot het communistische regime in Afghanistan in de periode 1978 -1992, heeft diverse wetenschappelijke publicaties op zijn naam staan en diverse gerechten in verschillende landen hebben reeds van zijn expertise gebruik gemaakt.

De rechtbank concludeert dat verweerder bij zijn primaire besluitvorming niet alleen heeft mogen uitgaan van het Ambtsbericht. De door verweerder uit het Ambtsbericht getrokken conclusie dat alle (onder)officieren betrokken zijn geweest bij de schendingen van mensenrechten en, daarmee verband houdend, dat eiser knowing and personal participation kan worden verweten, wordt niet gesteund door informatie afkomstig uit andere, openbare en betrouwbare bronnen.

Gelet op de omstandigheid dat de ongewenstverklaring een belastende beschikking is, die ambtshalve wordt genomen, is het thans aan verweerder om aannemelijk te maken dat de in het Ambtsbericht gestelde feiten en de daarop gebaseerde conclusies juist zijn en dat eiser op grond daarvan knowing and personal participation kan worden verweten. In dat verband heeft de rechtbank ter zitting aan de orde gesteld of aanvullend onderzoek alsnog kan

bijdragen aan de beantwoording van de voorliggende vraag. Daarbij heeft de rechtbank verwezen naar de beantwoording van een vraag, gesteld door deze rechtbank, nevenzittingsplaats Haarlem, in de zaak die heeft geleid tot de uitspraak van deze rechtbank van 18 februari 2009, LJN BH3701 en die blijkt uit rechtsoverweging 2.27 van deze uitspraak:

"2.27 Tenslotte kan het volgende niet uit het oog worden verloren. Ingevolge het op basis van het ambtsbericht gevoerde beleid, is het aan betrokkenen, zoals eiser, om aan te tonen dat zij zich niet schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen, hetzij omdat het ambtsbericht onjuiste informatie bevat, hetzij omdat zij een significante uitzondering in de zin van het beleid zijn. Hoewel deze omgekeerde bewijslast, zoals ook door de UNHCR in het schrijven van 14 november 2007 aangegeven, op zich niet in strijd is met het Vluchtelingenverdrag, is die alleen toelaatbaar als betrokkenen de mogelijkheid hebben om de op voorhand gehanteerde aannames te weerleggen. De in dit verband door de rechtbank gestelde vraag is door de minister van Buitenlandse Zaken in zijn schrijven van 4 augustus 2008 als volgt beantwoord:

"Uw rechtbank vraagt tevens waarom het verstrijken van de tijd nader onderzoek niet eenvoudiger maakt. In het algemeen geldt dat de perceptie van personen over bepaalde gebeurtenissen en de waardering daarvan kan veranderen met het verstrijken van de tijd. Voor onderzoek naar gebeurtenissen die ver teruggaan in het verleden moet daarmee rekening worden gehouden. Het ministerie van Buitenlandse Zaken verricht in het algemeen onderzoek naar recente gebeurtenissen. Het onderzoek naar de KhAD/WAD was hierop een uitzondering.

De mogelijkheden voor nieuw onderzoek worden ook op andere wijze beperkt. Zo heeft de Nederlandse ambassade in Kaboel aangegeven dat er momenteel geen onderzoeksmogelijkheden ter plekke zijn vanwege de slechte veiligheidssituatie en het gevaar dat onderzoek kan opleveren voor personen. De veiligheidssituatie zal waarschijnlijk eind augustus van dit jaar opnieuw bekeken worden. Daarenboven is gebleken dat archiefonderzoek in Afghanistan niet mogelijk is, aangezien archieven veelal door jarenlange oorlog verloren zijn gegaan, dan wel niet of slecht bijgehouden zijn."

Uit dit antwoord blijkt naar het oordeel van de rechtbank dat onderzoek, zoals thans door verweerder dient te worden verricht, niet dan wel niet volledig en in ieder geval niet op korte termijn kan worden gedaan. Nu de uitkomst van dit onderzoek van doorslaggevende betekenis kan zijn voor de vraag of eiser artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag kan worden tegengeworpen, betekent het achterwege blijven daarvan dat naar verwachting het besluit van 18 oktober 2007, inhoudende de afwijzing van eisers asielaanvraag en het primaire besluit hem ongewenst te verklaren, in bezwaar niet in stand zal kunnen blijven. Gelet daarop acht de rechtbank termen aanwezig om met toepassing van artikel 8:72, vierde lid, van de Awb zelf in de zaak te voorzien door het primaire besluit te herroepen.

Er bestaat aanleiding voor veroordeling van een partij in de kosten die de andere partij in verband met de behandeling van het beroep redelijkerwijs heeft moeten maken. Die kosten zijn, met inachtneming van het Besluit proceskosten bestuursrecht € 644,--, te weten een punt voor het indienen van het beroepsschrift en een punt voor het verschijnen ter zitting.

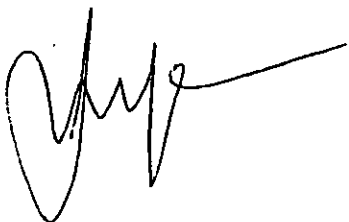
4. Beslissing

De rechtbank:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit van 10 oktober 2008;
- herroept het besluit van 18 oktober 2007 en bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten en draagt de Staat der Nederlanden als rechtspersoon op € 644,-- te betalen aan eiser;
- verstaat dat de Staat der Nederlanden als rechtspersoon aan eiser het griffierecht ad € 145,-- vergoedt.

Aldus gedaan door mr. W.M.B. Elferink, rechter, en door deze en mr. J.T.M. Nijboer, griffier, ondertekend

De griffier,

De rechter,

Uitgesproken in het openbaar op 28 april 2009.

Tegen deze uitspraak kunnen partijen binnen vier weken na de datum van verzending van deze uitspraak hoger beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, onder vermelding van "Hoger beroep vreemdelingenzaken", postbus 16113, 2500 BC 's-Gravenhage.

Artikel 85 Vw 2000 bepaalt in dat verband dat het beroepschrift een of meer grieven tegen de uitspraak bevat.

Afschrift verzonden: 12 MEI 2009

VOOR AFSCHRIFT CONFORM
DE GRIFFIER VAN DE

 RECHTBANK TE 's-GRAVENHAGE

Kantoren Stichthage
Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag

Postbus 11756
2502 AT Den Haag
telefoon (070) 515 30 00
www.pelsrijcken.nl

**Pels Rijcken
& Droogleever**
*Fortuijn advocaten
en notarissen*

Bezorgen

De Hoogedelgestrenghe Heer Voorzitter van de
Afdeling bestuursrechtspraak van de
Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

RAAD VAN STATE	
INGEKOMEN	
0.9 JUN 2009	
ZAAKNR.	5159
AAN:	
BEHANDELD: OD:	PAR:

onze ref. GH/JR/51010247
uw ref. -
inzake SvJ/l

G.M.H. Hoogvliet
Advocaat
t (070) 515 37 03
f (070) 515 30 91
gmh.hoogvliet@pelsrijcken.nl

9 juni 2009

Hoogedelgestrenghe heer,

Namens de staatssecretaris van Justitie, die voor deze zaak domicilie kiest te mijnen kantore, zend ik u hierbij een hogerberoepschrift in bovengenoemde zaak.

Een exemplaar van dit hogerberoepschrift, alsmede een kopie van deze brief zend ik per gewone post aan de gemachtigde van de vreemdeling in de beroepsprocedure, mr. S. Coenen.

Met de meeste hoogachting,

G.M.H. Hoogvliet

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

RAAD VAN STATE	
INGEKOMEN	
0.9 JUN 2009	
ZAAKNR.	
AAN:	
BEHANDELD: DD:	PAR:

Hogerberoepschrift

inzake

DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

(Schedeldoekshaven 100, 2511 EX

Den Haag),

a p p e l l a n t,

gemachtigde: mr. G.M.H. Hoogvliet,

advocaat te Den Haag

(postbus 11756, 2502 AT Den Haag)

tegen

wonende te

v e r w e e r d e r,

gemachtigde: de heer mr. S. Coenen,

advocaat te Utrecht

(Brigittenstraat 17, 3512 KJ Utrecht)

1 Achtergronden

- 1.1 Appellant, verder te noemen de staatssecretaris, komt hierbij in hoger beroep van de uitspraak van de rechtbank Den Haag, nevenzittingsplaats Almelo, van 28 april 2009, op 12 mei 2009 door de rechtbank verzonden (Awb 08/39686).

Een kopie van de bestreden uitspraak is als **bijlage 1** aangehecht.

- 1.2 In de bestreden uitspraak is het beroep van verweerder van 6 november 2008 gegrond verklaard, is het besluit van 10 oktober 2008 vernietigd, is het primaire besluit van 18 oktober 2007 herroepen, is bepaald dat de uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit en is – kort gezegd – een kostenveroordeling ten laste van de Staat der Nederlanden uitgesproken.
- 1.3 Bij beschikking van 10 oktober 2008 is het bezwaar van verweerder van 1 november 2007 waarbij verweerder ongewenst is verklaard, ongegrond verklaard. Deze ongewenstverklaring houdt verband met de tegenwerping van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag in verband met – samengevat – de betrokkenheid van verweerder bij de KhAD/WAD. Het ambtsbericht van de minister van Buitenlandse zaken van 29 februari 2000 met betrekking tot de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan heeft daarbij een belangrijke rol gespeeld.
- 1.4 De staatssecretaris kan zich met (onderdelen van) de genoemde uitspraak niet verenigen en komt daartegen hierbij tijdig in hoger beroep. De staatssecretaris zal zijn grieven in het navolgende verwoorden en toelichten.

2 Bestreden onderdelen van de uitspraak

- 2.1 In de vierde alinea op bladzijde 4 van de bestreden uitspraak neemt de rechtbank tot uitgangspunt de vraag of concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van het ambtsbericht van 29 februari 2000. Op bladzijde 4 overweegt de rechtbank vervolgens ten onrechte:

“Het UNHCR-rapport biedt daartoe een eerste concreet aanknopingspunt.”

Vervolgens citeert de rechtbank een passage uit het UNHCR-rapport van mei 2008 waarna de rechtbank ten onrechte overweegt (blz. 5):

“Hieruit blijkt twijfel aan de juistheid van de stelling uit het ambtsbericht dat alle officieren betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen. Uit het UNHCR rapport blijkt immers dat uitsluitend de operationele afdelingen betrokken zijn bij schending van mensenrechten en niet de niet-operationele afdelingen.”

- 2.2 Na te hebben overwogen dat uit het ambtsbericht de conclusie kan worden getrokken dat alle officieren van de KhAD/WAD wel betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen omdat binnen de organisatie een roulatiebeleid werd gevoerd overweegt de rechtbank ten onrechte:

“Echter in het UNHCR-rapport wordt blijk gegeven van een zeer beperkte roulatie:”

Vervolgens citeert de rechtbank wederom een passage uit bedoeld rapport.

- 2.3 Ten onrechte overweegt de rechtbank (blz. 5):

“Het beeld uit het UNHCR-rapport wordt bevestigd door het eerdergenoemde rapport van Giustozzi van 28 september 2003, ...:”,

waarna de rechtbank een tweetal passages uit dit rapport citeert.

- 2.4 Ten onrechte overweegt de rechtbank (blz. 6):

“Tenslotte blijkt ook uit even brief van Barnett R. Rubin, Centre on International Cooperation, university New York City, data “Like any intelligence agency, only a portion of the employees of Chad/WAD were directly engaged in interrogation and detention where torture and other human rights violations occurred.”

- 2.5 Vervolgens overweegt de rechtbank ten onrechte:

“De rechtbank is van oordeel dat eiser hiermee voldoende aanknopingspunten heeft aangedragen om te komen tot twijfel aan de juistheid van het Ambtsbericht.”

- 2.6 Ten onrechte overweegt de rechtbank (blz. 6):

“De rechtbank is van oordeel dat de inhoud van het UNHCR-rapport concreet en specifiek is. De informatie in de notitie is duidelijk, op onderdelen zeer specifiek en, gezien de inleiding van de notitie, tot stand gekomen na jarenlang onderzoek door UNHCR en op basis van verklaringen van geraadpleegde bronnen. Dat uit de notitie niet blijkt welke die bronnen zijn, kan aan de betrouwbaarheid van door een gerenommeerde organisatie als de UNHCR gebruikte bronnen niet op voorhand afdoen. In dit verband verwijst de rechtbank naar de overweging van het EHRM inzake NA tegen het Verenigd Koninkrijk (...), waarin het EHRM in paragraaf 121 het belang benadrukt van informatie van instellingen van de Verenigde Naties, “particularly given their direct access to the authorities of the country of destination as well as their ability to carry out on-site inspections and

assessments in a manner which States and non-governmental organisations may not be able to do."

2.7 Ten onrechte overweegt de rechtbank (blz. 6):

"Met zijn standpunt, onder verwijzing naar de eerdergenoemde uitspraak van de Afdeling van 30 november 2004, dat de rapporten van vermoedens en veronderstellingen bevatten, miskent verweerder dat zijn standpunten en zienswijzen onderbouwt met plausibele argumenten en met feiten waarvan hij, gezien zijn deskundigheid geacht kan worden kennis te hebben. wordt gezien als een expert met betrekking tot het communistische regime in Afghanistan in de periode 1978-1992, heeft diverse wetenschappelijke publicaties op zijn eigen naam staan en diverse gerechten in verschillende landen hebben reeds van zijn expertise gebruik gemaakt."

2.8 Ten onrechte overweegt de rechtbank (blz. 6):

"De rechtbank concludeert dat verweerder bij zijn primaire besluitvorming niet alleen heeft mogen afgaan op het Ambtsbericht. De door verweerder uit het Ambtsbericht getrokken conclusie dat alle (onder) officieren betrokken zijn geweest bij de schendingen van mensenrechten en, daarmee verband houdend, dat eiser knowing and personal participation kan worden verweten, wordt niet gesteund door informatie afkomstig uit andere, openbare en betrouwbare bronnen."

2.9 Vervolgens overweegt de rechtbank dat de ongewenstverklaring een belastende beschikking is die ambtshalve wordt genomen en dat het aan de staatssecretaris is om aannemelijk te maken dat de in het ambtsbericht gestelde feiten en de daarop gebaseerde conclusies juist zijn en dat eiser op grond daarvan knowing en personal participation kan worden verweten. De rechtbank miskent hier dat er onvoldoende grond is om aan te nemen dat de staatssecretaris zijn beleid niet op het ambtsbericht van 29 februari 2000 zou mogen baseren.

2.10 De rechtbank heeft ter zitting de vraag aan de orde gesteld of aanvullend onderzoek alsnog kan bijdragen aan de beantwoording van de vraag – kort samengevat – of de in het ambtsbericht gestelde feiten en de daarop gebaseerde conclusies juist zijn, in welk kader de rechtbank verwijst naar een uitspraak van de rechtbank, nevenzittingsplaats Haarlem, van 18 februari 2009 (rov. 2.27 uit de desbetreffende uitspraak). Vervolgens overweegt de rechtbank ten onrechte (blz. 7):

Uit dit antwoord blijkt naar het oordeel van de rechtbank dat onderzoek, zoals thans door verweerder dient te worden verricht, niet dan wel niet volledig en in ieder geval niet op korte termijn kan worden gedaan. Nu de uitkomst van dit onderzoek van doorslaggevende betekenis kan zijn voor de vraag of eiser artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag kan worden

tegengeworpen, betekent het achterwege blijven daarvan dat naar verwachting het besluit van 18 oktober 2007, inhoudende de afwijzing van eisers asielaanvraag en het primaire besluit hem ongewenst te verklaren, in bezwaar niet in stand zal kunnen blijven. Gelet daarop acht de rechtbank termen aanwezig om met toepassing van artikel 8:72, vierde lid, van de Awb zelf in de zaak te voorzien door het primaire besluit te herroepen."

- 2.11 Gegrondbevinding van de bezwaren van de staatssecretaris vitieert ook de laatste overweging op blz. 7.

3 Aanvulling en toelichting

- 3.1 Het onderhavige hoger beroep is er inmiddels één van vele waarin het ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van 29 februari 2000 inzake de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan (wederom) ter discussie staat. Recent zijn van de zijde van de staatssecretaris reeds hoger beroepen ingesteld tegen uitspraken van de nevenzittingsplaatsen Haarlem, Rotterdam en Breda.
- 3.2 Ingevolge het reeds jaren bestaande beleid wordt ten aanzien van (onder-) officieren, werkzaam bij de KhAD/WAD, knowing and personal participation aangenomen, tenzij de desbetreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering. De staatssecretaris moet aannemen dat de critici van het ambtsbericht van 29 februari 2000 niet zullen ontkennen dat de KhAD/WAD is aan te merken als een organisatie met een beperkt wreed doel en dat de dienst gedurende een groot aantal jaren in de periode 1980-1992 betrokken is geweest bij zeer grove en ernstige mensenrechtenschendingen. Gegeven het feit dat ervan kan worden uitgegaan dat de KhAD/WAD een organisatie met een beperkt wreed doel is, kan niet tot uitgangspunt worden genomen dat de omkering van de bewijslast die in het beleid verankerd is niet op goede gronden zou berusten. In dat kader is niet zonder belang dat in het beleid niet tot uitgangspunt is genomen dat *iedere* vreemdeling die betrokken is geweest bij de KhAD/WAD in de regel artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag krijgt tegengeworpen. Er zijn bepaalde categorieën binnen die organisatie aangewezen, te weten de categorieën van de officieren en de onderofficieren. Krachtens het beleid bestaat de mogelijkheid dat de desbetreffende personen aantonen dat juist zij een significante uitzondering vormen.
- 3.3 Het ambtsbericht van 29 februari 2000 is eerder voorwerp geweest van grondig onderzoek door uw Afdeling in een procedure die is uitgemond in uw uitspraak van 30 november 2004 (JV 2005, 49). In die procedure was niet de vraag aan de orde of er concrete aanknopingspunten bestonden voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht doch was de vraag aan de orde of de conclusies in het ambtsbericht voldoende grondslag vonden in de onderliggende stukken. Die vraag is door uw Afdeling na kennisneming van de onderliggende stukken bevestigend

beantwoord. Ook toen reeds speelden de opvattingen van dr. A. Giustozzi een rol, doch in die opvattingen werden geen concrete aanknopingspunten voor twijfel in eerder bedoelde zin gezien.

- 3.4 De rechtbank is in de bestreden uitspraak tot de conclusie gekomen dat sprake is van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van het ambtsbericht. De vraag of in de UNHCR-notitie van mei 2008 en de informatie van Giustozzi aanknopingspunten in de hiervoor bedoelde zin zijn te vinden ligt reeds bij uw Afdeling voor.

De staatssecretaris verwijst naar het hogerberoepschrift van 18 maart 2009, gericht tegen de uitspraak van de rechtbank Den Haag, nevenzittingsplaats Haarlem, van 18 februari 2009. Een exemplaar van dit hogerberoepschrift is als **bijlage 2** aangehecht. De staatssecretaris verzoekt hetgeen daarin wordt gesteld met betrekking tot de vraag of sprake is van concrete aanknopingspunten voor twijfel als hier herhaald en ingelast te beschouwen.

- 3.5 In de UNHCR-notitie wordt niet ontkend dat binnen het kader van de KhAD/WAD vele mensenrechtenschendingen hebben plaatsgevonden over een reeks van jaren. De UNHCR stelt echter dat er ook directoraten waren die volgens de UNHCR niet in verband zijn te brengen met mensenrechtenschendingen. Nog afgezien van het feit dat ook in het ambtsbericht de mogelijkheid wordt genoemd van plaatsing op een afdeling of directie waar de werkzaamheden een meer administratief of technisch karakter hadden, sluit het bestaan van operationele en niet-operationele directoraten niet uit dat (onder-) officieren werkzaam zijn geweest bij zowel operationele als niet-operationele directoraten en dus op enig moment wel degelijk betrokken zijn geweest bij schending van de mensenrechten.

Ten aanzien van de opsomming van de "directorates" zij opgemerkt dat het UNHCR-rapport in dit opzicht deels is gebaseerd op een rapport van Giustozzi van maart 2006. Kennelijk is dit rapport de belangrijkste bron ter zake. Dit rapport is, zo blijkt, weer gebaseerd op een boek van S. Fida Yunas. Hoewel in de bronvermeldingen niet naar specifieke bladzijden wordt verwezen waar de informatie uit herleid is, beschikt het Bureau Land en Taal over de beide delen van genoemd boekwerk. Daarin komen tabellen waarin de structuur van de KhAD/WAD wordt weergegeven zoals in het rapport van Giustozzi niet voor. Aldus is derhalve moeilijk te herleiden wat de oorspronkelijke bron is van de opsomming in het rapport van de UNHCR van de directoraten.

- 3.6 Uit het voorgaande vloeit voort dat de conclusie van de rechtbank dat uit de aangehaalde passages van het UNHCR-rapport (blz. 4-5 van de bestreden uitspraak) blijkt van twijfel aan de juistheid niet concludent. Het ene sluit het andere niet uit.
- 3.7 De rechtbank miskent dat in het UNHCR-rapport wordt gesteld dat UNHCR niet in staat is om te bevestigen dat er een roulatiesysteem was, zij het dat de UNHCR wel beschikt

over gegevens die op althans enige roulatie duiden. Dat roulatie althans gedeeltelijk afhing van opleiding en ervaring sluit niet, en zeker niet op voorhand, uit dat roulatie ook om andere redenen verplicht c.q. gebruik was. Voor zover kan worden nagegaan heeft alleen Giustozzi gesteld dat de roulatie niet verplicht was, in welk kader het echter naar het inzicht van de staatssecretaris meer gaat om logische redeneringen dan het weergeven van feitelijke onderzoeksbevindingen. Ook de stelling van niet nader aangeduide bronnen ter zake het beginsel van vertrouwelijkheid sluit roulatie niet uit, omdat moet worden aangenomen dat vertrouwelijkheid van de functie gold voor alle (onder-)officieren. Wat "other sources" geloven is overigens moeilijk aan te merken als een concreet aanknopingspunt voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht. Uit het aangehaalde citaat (blz. 5 derde alinea van de bestreden uitspraak) blijkt overigens niet dat de roulatie enkel en alleen zou zijn gebaseerd op kennis en ervaring. Het is geenszins onlogisch dat, zoals het ambtsbericht stelt, het roulatiesysteem ertoe strekte te voorkomen dat (onder-)officieren binnen bepaalde afdelingen een te grote machtsbasis zouden opbouwen. Evenmin is het onlogisch dat tot uitgangspunt werd genomen dat (onder-)officieren eerst "vuile handen" moesten krijgen, alvorens men bij een andere directie of afdeling kon worden geplaatst c.q. alvorens men promotie kon maken.

- 3.8 De rechtbank haalt aan het slot van blz. 5 van de bestreden uitspraak een rapport van Giustozzi van 28 september 2003 aan, dat reeds eerder in de jurisprudentie is besproken. Daarin werd destijds geen aanleiding gezien voor het aannemen van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht. Dat de directe mensenrechtenschendingen door gespecialiseerde ondervragers zouden zijn gepleegd is reeds hierom geen concreet aanknopingspunt, omdat kennelijk niet onder ogen wordt gezien dat ook diegenen die faciliteren en niet rechtstreeks bij de mensenrechtenschendingen betrokken zijn in voorkomend geval artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag tegengeworpen kunnen krijgen.
- 3.9 Het citaat uit de brief van _____ is tenslotte evenmin een aanknopingspunt, reeds omdat in het aangehaalde citaat geen onderscheid wordt gemaakt tussen medewerkers van de KhAD/WAD en (onder-)officieren. Bovendien blijkt uit het citaat niet dat onder ogen is gezien dat geen sprake hoeft te zijn geweest van betrokkenheid bij schending van de mensenrechten gedurende de gehele periode waarin men als (onder-)officier betrokken is geweest bij de KhAD/WAD.
- 3.10 Inderdaad ontbreken in de notitie van de UNHCR van mei 2008, althans voor een deel, bronvermeldingen. Op zichzelf is dat vanzelfsprekend geen reden om geen enkele waarde aan de notitie toe te kennen. Om goed te kunnen beoordelen of de notitie inderdaad en noodzakelijkerwijs het ambtsbericht diskwalificeert lijkt het echter wel noodzakelijk de betrouwbaarheid en objectiviteit van de bronnen te kunnen beoordelen. Door de bevoegde autoriteiten is onder ogen gezien of in de notitie aanknopingspunten zijn te vinden voor twijfel als eerder bedoeld. Geconcludeerd is dat

dergelijke aanknopingspunten in die notitie ontbreken. Dat is volgens de staatssecretaris de vraag waar het om draait. In antwoord op vragen van het Kamerlid De Wit van 20 mei 2008 hebben de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris in juli 2008 geantwoord dat het rapport van de UNHCR vragen opwerpt over de conclusies van het ambtsbericht van 29 februari 2000, maar dat ambtsbericht niet weerlegt op basis van inzichtelijke en gedocumenteerde informatie. Gesteld is dat het rapport van de UNCHR geen nieuwe, de bewindslieden onbekende informatie bevat. Opgemerkt wordt dat een belangrijke bron van de UNHCR wordt gevormd door een rapport van Giustozzi, welk rapport al eerder bekend was. Ook dat rapport weerlegt de conclusies uit het ambtsbericht – aldus de bewindslieden – niet.

Zie:

- TK 2007-2008, aanhangsel van de handelingen, nr. 2954.

- 3.11 De rechtbank verwijst op blz. 6 van de bestreden uitspraak naar de uitspraak van het EHRM inzake NA tegen het Verenigd Koninkrijk. Dienaangaande wordt opgemerkt dat het belang en het gewicht van rapportages van VN-organen door de staatssecretaris niet in twijfel worden getrokken. Naar de mening van de staatssecretaris volgt uit dat arrest evenwel niet dat aan een rapport van de UNHCR, louter vanwege de omstandigheid dat het is opgesteld door een VN-orgaan, automatisch meer belang dient te worden gehecht dan aan een algemeen ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken. Evenmin volgt daaruit dat aan elk rapport van de UNHCR hetzelfde gewicht toekomt. Het EHRM erkent dat de waarde die aan een specifiek rapport dient te worden gehecht afhankelijk is van (onder meer) de gedegenheid van het onderzoek dat aan dat rapport ten grondslag ligt. De staatssecretaris moet aannemen dat ook de UNHCR niet de mogelijkheid heeft gehad "on-site" bij de KhAD/WAD inspecties uit te voeren. Het door de rechtbank gehanteerde citaat, kennelijk ter onderbouwing van het doen prevaleren van het rapport van de UNHCR, lijkt derhalve niet werkelijk relevant voor de periode waarin de KhAD/WAD operatief is geweest. Uit niets blijkt dat de UNHCR ten tijde van het communistische regime informatie heeft gekregen over de opzet van de KhAD/WAD, de modus operandi, de wijze waarop terreur werd uitgeoefend. Het is feitelijk niet vastgesteld dat de UNHCR ten tijde van belang rechtstreeks toegang had tot de KhAD/WAD en ter plekke inspecties heeft kunnen verrichten. Uit de notitie van de UNHCR is af te leiden dat het onderzoek van de UNHCR kennelijk eerst in 2001 is begonnen, terwijl op grond van de Nederlandse praktijk al veel eerder de noodzaak tot nader onderzoek naar de KhAD/WAD is onderkend, zulks in verband met het feit dat juist Nederland met name in de jaren '90 van de vorige eeuw te maken heeft gekregen met de instroom van relatief veel oud-medewerkers van de KhAD/WAD.
- 3.12 De staatssecretaris kan niet goed begrijpen waarom het argument dat de rapporten van Giustozzi vermoedens en veronderstellingen bevatten aanvankelijk wel tot de conclusie leidde dat geen sprake was van concrete aanknopingspunten voor twijfel, en

nu ineens niet meer. Niet wordt ontkend dat Giustozzi deskundig is, in diens rapportages echter kan geen feitelijk aanknopingspunt voor twijfel worden gezien. Dat is eerder uitgemaakt. Niet valt in te zien waarom dat thans anders zou zijn.

- 3.13 De rechtbank heeft beslist dat de staatssecretaris bij zijn primaire besluitvorming niet alleen heeft mogen afgaan op het ambtsbericht. In dat kader heeft de rechtbank opgemerkt dat de uit het ambtsbericht getrokken conclusie niet wordt gesteund door informatie afkomstig uit andere, openbare en betrouwbare bronnen. Zoals eerder reeds opgemerkt, wil de staatssecretaris aannemen dat de critici van het ambtsbericht en van het op basis daarvan gevoerde beleid niet zullen willen ontkennen dat de KhAD/WAD een organisatie is met een beperkt wreed doel. Op basis daarvan is het niet onjuist uit te gaan van de "presumption of responsibility", behoudens wanneer wordt aangetoond dat sprake is van een significante uitzondering. Er is geen algemene regel die inhoudt dat bij de vaststelling van de feiten door een lidstaat de informatie uit eigen onderzoek geen waarde heeft, indien die informatie niet door informatie uit andere bronnen kan worden bevestigd.
- 3.14 De staatssecretaris meent dat de rechtbank heeft miskend dat het beleid wel degelijk nog immer gebaseerd kan worden op het ambtsbericht van februari 2000 en dat de staatssecretaris nog steeds van dit ambtsbericht mag uitgaan. Voor zover de rechtbank heeft willen overwogen dat het ambtsbericht niet dan na nader c.q. aanvullend onderzoek aan het beleid ten grondslag mag worden gelegd, heeft de rechtbank miskend dat voor een dergelijk nader onderzoek geen aanleiding bestaat.

In een hoger beroep tegen een uitspraak van de rechtbank Den Haag, nevenzittingsplaats Breda, van 29 april 2009, het betreft een hogerberoepschrift van 3 juni 2009, is namens de staatssecretaris ingegaan op de vraag hoe tegen nader onderzoek moet worden aangekeken en wat te dier zake wel en niet mogelijk is. Het desbetreffende hogerberoepschrift wordt als **bijlage 3** aangehecht. De staatssecretaris verzoekt al hetgeen in dit hogerberoepschrift ter zake van het verrichten van aanvullend onderzoek is gesteld hier als herhaald en ingelast te beschouwen.

- 3.15 De rechtbank verwijst naar rov. 2.27 uit de uitspraak van 18 februari 2009 van de nevenzittingsplaats Haarlem. Zoals eerder reeds is opgemerkt is tijdens de staatssecretaris tegen die uitspraak hoger beroep ingesteld. Ook de desbetreffende rechtsoverweging is in dat hoger beroep betrokken. Verwezen zij naar bijlage 2.
- 3.16 De rechtbank heeft ten onrechte beslist dat thans door de staatssecretaris nader onderzoek dient te worden verrichten. De omstandigheid dat een dergelijk onderzoek niet dan wel niet volledig en in ieder geval niet op korte termijn kan worden gedaan kan derhalve geen rechtvaardiging vormen voor herroeping van het primaire besluit. Reeds hierom kan die herroeping niet in stand blijven. Overigens heeft de rechtbank in dit opzicht miskend dat – zo een primair besluit al kan worden herroepen – voor

toepassing van artikel 8:72, lid 4 Awb slechts ruimte is indien moet worden aangenomen dat nog maar een beslissing mogelijk is. In gemoede kan niet worden volgehouden dat die situatie zich hier voordoet. Ook om die reden heeft de rechtbank ten onrechte het primaire besluit herroepen.

4 Conclusie

- 4.1 De staatssecretaris meent dat de bestreden uitspraak niet in stand kan blijven.
- 4.2 De staatssecretaris concludeert tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot het alsnog ongegrond verklaren van het bij de rechtbank ingestelde beroep.

Den Haag, 9 juni 2009

advocaat/gemachtigde

behandeld door	mr. G.M.H. Hoogvliet
correspondentie	postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon	(070) 515 37 03
fax	(070) 515 30 91
e-mail	gmh.hoogvliet@pelsrijcken.nl
zaaknummer	51010247
referentie	IND-0009.22.8155